

ประโยค ป.ร. ๓

สัมพันธไทย

สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓

โส (โพธิราชกุมาร) กิร ปจวิตเต อญเณหิ ปาสาเทหิ อสทิสรูปี
 อากาเส อุปฺปตมานัน วิย โภกนทนนาม ปาสาทํ การตฺตวา วฑฺฒกึ ปุจฺฉิ
 กึ ตยา อญฺตตฺถาปิ เอวรูปุ ปาสาโท กตฺตฺพุโพ อุทาหุ ปจฺมสิปฺปเมว
 เต อิทฺตฺติ ฯ ปจฺมสิปฺปเมว เทวาทิ วุตฺเต โส จินฺตฺเตสิ สเจ อัย
 อญฺตสฺสาปิ เอวรูปุ ปาสาทํ กริสฺสตี อัย ปาสาโท อนจฺจริโย ภวิสฺสตี
 อิมํ มยา มาเรตุํ วา หตฺตปาเท วาสฺส จินฺตฺติตุํ อุกฺขินิ วา อุปฺปาทตุํ
 วญฺญฺติ เอวํ อญฺตสฺส ปาสาทํ น กริสฺสตีติ ฯ โส ตมตฺถํ อตฺตโน
 ปิยสหายกสฺส สญฺชีวกปฺตฺตสฺส มาณวกสฺส กเถสิ ฯ โส จินฺตฺเตสิ
 นิสฺสํสยํ เอส วฑฺฒกึ นาสฺสตี อนคฺโข สิปปิโย มยิ สนฺเต มา
 นสฺสตุ สญฺณมสฺส ทสฺสามีติ ฯ โส ตํ อุปฺสงฺกมิตฺวา ปาสาทํ เต
 กมฺมํ นิฏฺฐิตํ โนติ ปุจฺฉิตฺวา นิฏฺฐิตฺตฺติ วุตฺเต ราชกุมาริ ตํ นาสฺตฺกาโม
 ตสฺมา อตฺตानัน รกฺเขยฺยาสีติ อห ฯ วฑฺฒกึ ภทฺทกนฺเต สามิ กตฺม มม
 อาโรเจนฺเตน อหเมตฺถ กตฺตพฺพํ ชานิสฺสามีติ วตฺวา กึ สมม อมฺหากํ
 ปาสาทํ เต กมฺมํ นิฏฺฐิตฺตฺติ ราชกุมารเณ ปุญฺโชน ตาว เทว นิฏฺฐิตํ
 พหุํ อวสิฏฺฐนฺติ อห ฯ กึ กมฺมํ นาม อวสิฏฺฐนฺติ ฯ ปจฺฉา เทว
 อาจิกฺขิสฺสามิ ทารุณิ ตาว อหฺราเปถาติ ฯ กึ ทารุณิ นามาทิ ฯ
 นิสฺสารานิ สุกฺขทารุณิ เทวาทิ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

สัมพันธไทย

กิริ ศัพท์ อนุสสวนตฺต โส วิเสสน ของ โพธิราชกุมารโ ๑ สยกตฺตา ใน ปุจฺฉิ ๑ อาขุยาตบฺท กตฺตฺวาจก ปจฺฉิตฺเต อุปลิเลสิกาธาร ใน อณฺเณหิ ปาสาเทหิ อณฺเณหิ วิเสสน ของ ปาสาเทหิ ๑ สหตฺตตฺติยา ใน อสฺทิส- อสฺทิสฺรูปิ กิฉิ โกณทํ กิฉิ วิเสสน ของ ปาสาทํ อากาเส อาธาร ใน อุปฺปตฺมานํ ๑ อุปฺมาวิเสสน ของ ปาสาทํ วิย ศัพท์ อุปฺมาโชตฺก เข้ากับ อากาเส อุปฺปตฺมานํ นาม ศัพท์ สณฺญาโชตฺก เข้ากับ โกณทํ ปาสาทํ อวฺตฺตกมฺม ใน การตฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปุจฺฉิ วฑฺฒกิ อวฺตฺตกมฺม ใน ปุจฺฉิ

“ปาสาทโ สยกตฺตา ใน โหติ ๑ อาขุยาตบฺท กตฺตฺวาจก ก็ ศัพท์ ปุจฺฉนตฺต ตฺยา อนภิหิตกตฺตา ใน กต- อณฺเณตฺต วิเสสน ของ จานเ ๑ อาธาร ใน กต- อปี ศัพท์ อเปกฺขตฺต เข้ากับ อณฺเณตฺต เอรูโป วิเสสน ของ ปาสาทโ กตฺปุพฺโพ วิกตฺติกตฺตา ใน โหติ, อุทาหุ ศัพท์ ปุจฺฉนตฺต สิปฺปิ สยกตฺตา ใน โหติ ๑ อาขุยาตบฺท กตฺตฺวาจก ปจฺมสิปฺปิ วิกตฺติกตฺตา ใน โหติ เอรู ศัพท์ อวฺธารณ เข้ากับ ปจฺมสิปฺปิ เต สามีสมฺพนฺธ ใน ปจฺมสิปฺปิ อิหํ วิเสสน ของ สิปฺปิ อิติ ศัพท์ อาการ ใน ปุจฺฉิ ๑

โพธิราชกุมารโ สยกตฺตา ใน จินฺเตสิ ๑ อาขุยาตบฺท กตฺตฺวาจก วจเน ลกฺขณ ใน วุตฺเต วฑฺฒกิณา อนภิหิตกตฺตา ใน วุตฺเต ๑ ลกฺขณกิริยา “เทว อาลปน อิหํ วิเสสน ของ สิปฺปิ ๑ สยกตฺตา ใน โหติ ๑ อาขุยาตบฺท กตฺตฺวาจก ปจฺมสิปฺปิ วิกตฺติกตฺตา ใน โหติ เอรู ศัพท์ อวฺธารณ เข้ากับ ปจฺมสิปฺปิ (เม สามีสมฺพนฺธ ใน ปจฺมสิปฺปิ) อิติ ศัพท์ สฺรูป ใน วจเน โส วิเสสน ของ โพธิราชกุมารโ “สเจ ศัพท์ ปริกฺปฺตฺต อยู่ วิเสสน ของ วฑฺฒกิ ๑ สยกตฺตา ใน กริสุสฺติ ๑ อาขุยาตบฺท กตฺตฺวาจก อณฺเณสฺส วิเสสน ของ ปุคฺคสฺส ๑ สมฺปทาน ใน กริสุสฺติ อปี ศัพท์ อเปกฺขตฺต เข้ากับ อณฺเณสฺส เอรูรูปิ วิเสสน ของ ปาสาทํ ๑ อวฺตฺตกมฺม ใน กริสุสฺติ, อยู่ วิเสสน ของ ปาสาทโ ๑ สยกตฺตา ใน ภวิสุสฺติ ๑ อาขุยาตบฺท กตฺตฺวาจก อนฺจฺฉริโย

วิกติกตฺตา ใน ภวิสฺสติ, มารตฺมฺ กัถิ ฉินฺทิตฺมฺ กัถิ อุปฺปาเตตฺมฺ กัถิ ตุมตฺถกตฺตา ใน วรรณฺติ ฯ อาขยาตบฺท กตฺตฺวาจก อิมํ วิเสสน ของ วฑฺฒกัถิ ฯ การิตกมฺม ใน มารตฺมฺ มยา อนภิตกตฺตา ใน มารตฺมฺ ฉินฺทิตฺมฺ และ อุปฺปาเตตฺมฺ วัสามศฺัพท์ ปทวิกปฺปตฺถ เข้ากัถิ อิมํ มยา มารตฺมฺ, หตฺถปาเท อสฺส ฉินฺทิตฺมฺ และ (อสฺส) อกฺขิณี อุปฺปาเตตฺมฺ หตฺถปาเท อวฺตุตฺตกมฺม ใน ฉินฺทิตฺมฺ อสฺส วิเสสน ของ วฑฺฒกัถิโน ฯ สามีสมฺพนฺธ ใน หตฺถปาเท (อสฺส วิเสสน ของ วฑฺฒกัถิโน ฯ สามีสมฺพนฺธ ใน อกฺขิณี) อกฺขิณี อวฺตุตฺตกมฺมใน อุปฺปาเตตฺมฺ, โส วิเสสน ของ วฑฺฒกัถิ ฯ สยกตฺตา ใน กริสฺสติ น ศัพท์ ปฏฺิเสธ ใน กริสฺสติ ฯ อาขยาตบฺท กตฺตฺวาจก เอวํ วิเสสน ของ ภาเว ฯ ลกฺขณ ใน สนฺเต ฯ ลกฺขณกิริยา* อดฺยสฺส วิเสสน ของ ปุคฺคลสฺส ฯ สมฺปทาน ใน กริสฺสติ ปาสาทํ อวฺตุตฺตกมฺม ใน กริสฺสติ อิติ ศัพท์ อาการ ใน จินฺเตสิ ฯ

โส วิเสสน ของ โโพธิราชกุมารโ ฯ สยกตฺตา ใน กเถสิ ฯ อาขยาตบฺท กตฺตฺวาจก ตํ วิเสสน ของ อตฺถํ ฯ อวฺตุตฺตกมฺม ใน กเถสิ อตฺตโน สามีสมฺพนฺธ ใน ปิยสหายกสฺส ฯ กัถิ สยชิวกปฺตฺตสฺส กัถิ วิเสสน ของ มาณวกสฺส ฯ สมฺปทาน ใน กเถสิ ฯ

โส วิเสสน ของ มาณวโก ฯ สยกตฺตา ใน จินฺเตสิ ฯ อาขยาตบฺท กตฺตฺวาจก “โพธิราชกุมารโ เหตุกตฺตา ใน นาสฺสสฺสติ วฑฺฒกัถิ การิตกมฺม ใน นาสฺสสฺสติ ฯ อาขยาตบฺท เหตุกตฺตฺวาจก นิสฺสํสยํ กิริยาวิเสสน ใน นาสฺสสฺสติ เอโส วิเสสน ของ โโพธิราชกุมารโ, สิปฺปิโย วิเสสน ของ ปุคฺคโล ฯ” สยกตฺตา ใน โหติ ฯ อาขยาตบฺท กตฺตฺวาจก อนคฺโข วิกติกตฺตา ใน โหติ, วฑฺฒกัถิ สยกตฺตา ใน นสฺสตุ มา ศัพท์ ปฏฺิเสธ ใน นสฺสตุ ฯ อาขยาตบฺท กตฺตฺวาจก มยิ ลกฺขณ ใน สนฺเต ฯ ลกฺขณกิริยา, อหํ สยกตฺตา ใน ทสฺสามิ ฯ อาขยาตบฺท กตฺตฺวาจก สยณํ อวฺตุตฺตกมฺม ใน ทสฺสามิ อสฺส วิเสสน ของ วฑฺฒกัถิโน ฯ สมฺปทาน ใน ทสฺสามิ อิติ ศัพท์ อาการ ใน จินฺเตสิ ฯ

* สัมพันธ์ว่า “เอวํ ศัพท์ ปการตฺถ” หรือ “เอวํ กิริยาวิเสสน ใน กริสฺสติ” ก็ได้

๒ สัมพันธ์ว่า “สิปฺปิโย สยกตฺตา ใน โหติ” ก็ได้

โส วิเสสน ของ มาณวโก ๆ สยกตฺตา ใน อาห ๆ อาขยาตบถ กตฺตฺวาจก ตํ วิเสสน ของ วฑฺฒเกี ๆ อวฺตตกมฺม ใน อุปสงฺกมิตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปุจฺฉิตฺวา “กมฺมํ สยกตฺตา ใน นิฏฺฐิตํ ๆ กิตฺตบถ กตฺตฺวาจก ปาสาเท วิสยาธาร ใน กมฺมํ เต สามีสมฺปนฺน ใน กมฺมํ, อุทาหุ ศัพท์ ปุจฺฉนตฺต กมฺมํ สยกตฺตา ใน นิฏฺฐิตํ โน ศัพท์ ปฏฺิเสธ ใน นิฏฺฐิตํ ๆ กิตฺตบถ กตฺตฺวาจก (ปาสาเท วิสยาธาร ใน กมฺมํ เต สามีสมฺปนฺน ใน กมฺมํ) อิติ ศัพท์ อาการ ใน ปุจฺฉิตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อาห วจน ลกฺขณ ใน วุตฺเต วฑฺฒกีนานอนภินทกตฺตา ใน วุตฺเต ๆ ลกฺขณกิริยา “กมฺมํ สยกตฺตา ใน นิฏฺฐิตํ ๆ กิตฺตบถ กตฺตฺวาจก (เม สามีสมฺปนฺน ใน กมฺมํ) อิติ ศัพท์ สฺรูป ใน วจน, “ราชกุมารโ สยกตฺตา ใน โหติ ๆ อาขยาตบถ กตฺตฺวาจก ตํ การิตกมฺม ใน นาสฺตฺ- นาสฺตฺกาโม วิกตฺกตฺตา ใน โหติ, ตฺสฺมา เหตุ ใน รกฺเขยฺยาสี ตฺวํ สยกตฺตา ใน รกฺเขยฺยาสี ๆ อาขยาตบถ กตฺตฺวาจก อตฺตํ อวฺตตกมฺม ใน รกฺเขยฺยาสี อิติ ศัพท์ อาการ ใน อาห ๆ

วฑฺฒเกี สยกตฺตา ใน อาห ๆ อาขยาตบถ กตฺตฺวาจก “สามิ อาลปน ภาทกํ วิเสสน ของ กมฺมํ ๆ วุตฺตกมฺม ใน กตํ เต อนภินทกตฺตา ใน กตํ ๆ กิตฺตบถ กมฺมวาจก มม สฺมฺปทาน ใน อาโรเจเนเตน ๆ วิเสสน ของ เต, อหํ สยกตฺตา ใน ชานิสฺสามิ ๆ อาขยาตบถ กตฺตฺวาจก เอตฺต วิเสสน การณฺ ๆ นิमितฺตสฺตฺตฺมึ ใน กตฺตฺพํ ๆ วิเสสน ของ กิจจํ ๆ อวฺตตกมฺม ใน ชานิสฺสามิ อิติ ศัพท์ อาการ ใน วตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปุญฺโจ” “สมฺม อาลปน กมฺมํ สยกตฺตา ใน นิฏฺฐิตํ ๆ กิตฺตบถ กตฺตฺวาจก กิ ศัพท์ ปุจฺฉนตฺต อมฺหากํ สามีสมฺปนฺน ใน ปาสาเท ๆ วิสยาธาร ใน กมฺมํ เต สามีสมฺปนฺน ใน กมฺมํ อิติ ศัพท์ อาการ ใน ปุญฺโจ ราชกุมารน อนภินทกตฺตา ใน ปุญฺโจ ๆ วิเสสน ของ วฑฺฒเกี “เทว อาลปน กมฺมํ สยกตฺตา ใน นิฏฺฐิตํ น ศัพท์ ปฏฺิเสธ ใน นิฏฺฐิตํ ๆ กิตฺตบถ กตฺตฺวาจก ตาว กิริยาวิเสสน ใน นิฏฺฐิตํ, พหุ วิเสสน ของ กมฺมํ ๆ สยกตฺตา ใน อวฺตฺตฺกํ ๆ กิตฺตบถ กตฺตฺวาจก อิติ ศัพท์ อาการ ใน อาห ๆ

“อาจารย์บางท่าน สัมพันธ์ว่า “...วตฺวา ปุพฺพกาลกิริยา ใน อาห...” โดยไม่สัมพันธ์เข้ากับ ปุญฺโจ

โพธิราชกุมารโ สยกตฺตา ใน ปุจฺฉิ ๆ อาขุยาตบถ กตฺตฺวาจก “กั วิเสสน ของ กมฺมึ ๆ สยกตฺตา ใน อวสัฏฺฐึ ๆ กิตบถ กตฺตฺวาจก นาม ศัพท์ สลฺยาโชตก เข้ากัับ กมฺมึ อิติ ศัพท์ อาการ ใน ปุจฺฉิ ๆ

วฑฺฒกั สยกตฺตา ใน อห ๆ อาขุยาตบถ กตฺตฺวาจก “เทว อาลปน อหึ สยกตฺตา ใน อัจฉิขิสฺสามิ ๆ อาขุยาตบถ กตฺตฺวาจก ปุจฺฉา กาลสฺตฺตฺมิ ใน อัจฉิขิสฺสามิ, ตุมฺเห เหตุกตฺตา ใน อหฺราเปถ ปุคฺคัลลั การิตกมฺม ใน อหฺราเปถ ๆ อาขุยาตบถ เหตุกตฺตฺวาจก ทารุณี อวฺตฺตกมฺม ใน อหฺราเปถ ตาว กิริยาวิเสสน ใน อหฺราเปถ อิติ ศัพท์ อาการ ใน อห ๆ

ราชกุมารโ สยกตฺตา ใน ปุจฺฉิ ๆ อาขุยาตบถ กตฺตฺวาจก “อหึ เหตุกตฺตา ใน อหฺราเปสฺสามิ ปุคฺคัลลั การิตกมฺม ใน อหฺราเปสฺสามิ ๆ อาขุยาตบถ เหตุกตฺตฺวาจก กั วิเสสน^๔ ของ ทารุณี ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน อหฺราเปสฺสามิ นาม ศัพท์ สลฺยาโชตก เข้ากัับ ทารุณี^๕ อิติ ศัพท์ อาการ ใน ปุจฺฉิ ๆ

วฑฺฒกั สยกตฺตา ใน อห ๆ อาขุยาตบถ กตฺตฺวาจก “เทว อาลปน ตุมฺเห เหตุกตฺตา ใน อหฺราเปถ ปุคฺคัลลั การิตกมฺม ใน อหฺราเปถ ๆ อาขุยาตบถ เหตุกตฺตฺวาจก นิสฺสารานิ วิเสสน ของ สุกฺขทารุณี ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน อหฺราเปถ อิติ ศัพท์ อาการ ใน อห ๆ

^๔ สัมพันธ์ว่า “วิเสสนวจนวิปุลลาส” ก็ได้

^๕ อาจารย์บางท่าน สัมพันธ์เป็นประโยคเหตุกั้มวจากว่า “ทารุณี วุตตกมฺม ใน อหฺราเปตฺตฺพานิ ปุคฺคัลลั การิตกมฺม ใน อหฺราเปตฺตฺพานิ มยา อนภิตกตฺตา ใน อหฺราเปตฺตฺพานิ ๆ กิตบถ เหตุกมฺมวจาก...”